

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 150 Lei. — Șase luni 75 Lei. — Trei luni 40 Lei. — Pentru străinătate un an 250 Lei.
Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petiț 3 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului „Telegraful Român”, Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Epilogul unui scandal literar

ALLO „UNIREA“!...

II

Nemaipomenitul scandal înscenat cu atâta îndrăzneală de către dl I. Georgeșcu, ex-secretarul «Asociației» în colaborare cu I. P. S. Mitropolit al Blajului, prin broșura-plagiat despre Gheorghe Lazăr și demascat de noi în articolele precedente din «Telegraful Român», a avut darul să stârneasce cea mai profundă indignare publică față de conducătorii bisericii unite, care se numește «strămoșească».

Toată lumea era curioasă să vadă, ce atitudine va lua presa catolică, de ambele rituri, în această gravă chestiune, și în special cu ce obraz va mai ieși în lume «Unirea», organul de insulte al Vaticanului de pe Târnavă.

Curiositatea aceasta era foarte justificată. Căci, cu toate că acuzele aduse înalt-preasfințitului plagiator erau așezate pe soclul unor fapte și constatări de cea mai neîndoelnică autenticitate și astfel nu îngăduiau celor împincați decât un singur răspuns — ori cât de tragic ar fi fost el — lumea, deprinsă cu «metoda» presei blăjene care a ridicat minciuna la rangul unui principiu de luptă, avea totuși tot dreptul să se aștepte la surprize.

Și lumea nu s'a înșelat de loc în așteptările sale. Căci «Unirea» nici nu răspunde la locul și cu francheța compatibilă cu gravitatea cazului, nici nu tace.

Ea se retrage, ca sepia, în cetățuia propriilor sale murdării, de unde împrășcă pe oricine încearcă să se apropie...

Ea răspunde la «Telefon» — insultând.

Pentru cine nu cunoaște structura curierului dela Blaj, o lămurire este indispensabilă. «Telefonul Unirii» este un fel de poșta redacției, tipărită cu «petiț» pe pagina a patra, o rubrică, în care clarissimi își plasează minciunile și grosoloniile pe cari nu le poate răbda nici obrazul așa de încercat al paginei prime din numitul monitor al bisericii «unite» cu Roma.

Ei bine, la acest loc au ținut de cuviință să răspundă ilustrisimii la acuzele, de cari nu se vor putea curăți nici cu toată apa Târnavelor.

Cinismul acestei atitudini întrece în proporții orice imoralitate. Căci după ce «Unirea» nu vrea să recunoască gravitatea morală a șantajului care zace pe conștiința (?) patronilor ei, ea nu se mulțumește cu atâta, ci are tupeul să insulte pe părintele nostru mitropolit Nicolae, zicând că panama literară demascată de noi nu este decât o «*înscenare puțin onorabilă*» a «neodihnei sale».

Insulta aceasta, stilizată în jargonul care sfidează până și urbanitatea ce i s'ar putea pretinde Blajului, e completată în numărul din urmă al «Unirii» cu flori de stil ca «*tiribombă sibiană*» menită «să

turbare seninătatea sărbătorii altora», și alte — de-al de acestea...

Dacă aceste grosolării ar fi fost debitate de un simplu muritor și la adresa altui simplu muritor, cazul ar fi dat prilej autorului să facă cunoștință cu tribunalul. Dar fiindcă ele vin dela un canonic unit și cu binecuvântarea unui viitor cardinal, n'ai voie să zici decât: «Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac».

*

Și acum, domnilor redactori dela monitorul Blajului, fiindcă sânteți așa de pasionați pentru convorbirile telefonice, luați-vă în mână receptorul conștiinței și ascultați la aparat această scurtă încheiere tâlcuită în «oratio recta» — așa cum se cade la telefon:

«Vă aduceți aminte de atitudinea «românească» pe care ați avut-o la solemnitatea încoronării dela Alba-Iulia. Și — ci m între Ilustritățile dvoastre se găsesc și istoriografi de renume mondial — vă mai aduceți aminte și de ținuta «democratică», pe care ați luat-o prin exponentul dvoastre, dl G. Todica, ilustrul astronom dela Geoagiu, față de reforma agrară.

N'ați uitat de bună seamă, nici tovarășia «națională» pe care i-ați făcut-o lui Glatfelder, colegul I. P. S. Mitropolit de Alba-Iulia și Făgăraș. N'ați uitat nici cum V'a desavuat nunțul Marmaggi în hiperzelele ce i l'ați atribuit. Le-ați înghițit pe toate. Adevărat, într'o formă «puțin onorabilă», dar le-ați înghițit. Tare ne temem însă că ultima «gălușcă» o să vă fie fatală. Căci dacă obrazul Ilustrităților Voastre

FOIȘOARA

De citit

Înainte cu 18 ani, în 1905, a făcut mare valvă în Rusia, pe atunci puternică și creștină, o carte tipărită sub numele de «*Protocoloalele Înțelepților Sionului*» despre care se spunea că cuprinde destăinuirea marelui plan de lucrare al neamului evreesc, pentru a-și supune sieși toată omenirea de pe glob. Un învățat rus, om cu mare vază, *Sergius Nilus*, o tipărise și se spunea de ea următoarele:

Evreii de pe tot pământul, pe lângă comitetele lor conducătoare după țări, au și un «*Comitet Suprem*», cel mai înalt, în care intră bărbații cei mai renumiți, cei mai înțelepți ai tot neamului lor. Aceia chibzuesc ce și cum ar fi de făcut, pentruca lupta de subjugare a tuturor popoarelor, care a dat biruințele cutari și cutari, să aducă biruințe nouă și mai mari! Ei cercează și statoresc până în cele mai mici amănunte «*planul de război*» și pe acela îl cuprind în scris, într'un fel de «*protocoloale*» (procese verbale) ale ședințelor, sfătuirilor lor, și apoi le trimit, ca noi și întregitoare «*table ale legii*», capilor evreimii de pe tot pământul, ca după acel plan să ducă lupta lor mare mai departe.

Prin destăinuirea cuiva, care ajunsese a vedea acele protocoale-porunci, au ajuns în mâinile învățatului rus *Sergius Nilus*. Acela le-a tradus în rusește și le-a tipărit întâi la 1905. Lumea a rămas uimită de desvălirea blăstămatului plan, care spunea pe față, că scopul acelor «*Înțelepți ai Sionului*», a marelui lor *Snedriu*, este: să ajungă a avea toată lumea supusă neamului evreesc, formând tot globul o singură împărăție sub stăpânire jidovească, cu un împărat în frunte, care, departe de a vrea să știe ceva de «*democrația*» cu care îmbată prin gazetele lor popoarele împotriva conducătorilor lor, — acela, împăratul jidoves al globului, va stăpâni *cu puteri nemărginite*, ca puterea Țarilor atotputernici, și ale cărui porunci *nu vor suferi cercetare și împotrivire!*

Evreii s'au spăriat grozav de descoperirea planului lor, și cartea lui *Sergius Nilus* a fost cumpărată toată în câteva zile! *Au cumpărat-o jidanii și au nimicit-o*, ca să nu mai ajungă a fi cetit de creștini! A trebuit s'o tipărească de nou și de nou, ca să poată ajunge și în mâinile creștinilor!

Din rusește ea a fost tradusă în franțuzește, în nemțește, în englezește, — în foarte multe limbi. Și în fiecare țară evreii se aruncau asupra ei și-o cumpărau și-o nimiceau, ca pe o carte blăstămată care îi descopere în fața lumii în

toată răutatea uriașului lor plan de robire a celorlalte popoare.

În românește această carte — nu fusese tradusă, doar așa părți singuratică din ea. Deodată cu izbucnirea luptei studenților români din Cluj împotriva îmbulzelii cotropitoare și sufocante a evreilor la Universitate, — un tânăr student a început a traduce această carte în gazeta lor studențească «*Dacia Nouă*» din Cluj. Gazeta fiindu-le oprită, tânărul student a tradus cartea și a tipărit-o la «*Libertatea*» din Orăștie, care, scoțându-o acum de sub tipar, o pune pentru întâia oară în vânzare, așa întreagă în românește.

Cartea e tradusă după cea franțuzească alui Roger Lambelin, (ajunsă la ediția a 14-a) care a dat voce studentului român s'o traducă, și a scris apoi în fruntea ei o «*Scrisoare către Românii înțelegători ai primejdiei jidovești*», scrisoare care ne arată toate relele ce ne face acest neam vrășmaș și primejdios nouă! Scrisoarea e publicată în fruntea cărții în franțuzește și românește, alături. Se vede în ea toată inima mare a francezului iubitor de neam și de poporul frate al românilor.

Cele 24 capitole ale cărții, cu 24 paragrafi sau 24 de noi «*Table ale legii*» evreiești — sânt urmate fiecare de interesante «*comentarii*», tâlcuiri, scrise de doi fruntași ai științii românești,

mai are o cât de obtuză sensibilitate, va trebui să roșiască până la sânge. Cât despre amintirea scandalului recent, ea va trebui să fie pentru viitorul domniilor voastre un inevitabil *mane, tekel, fares*».

Provocările se continuă. Comitetele județene săsești s'au întrunit zilele acestea la Sibiu și au votat o rezoluție, unde protestează violent împotriva ordonanțelor ministeriale privitoare la învățământ și declară că nu vor tolera ca în școlile lor să se predea în românește nici un singur obiect, afară de limba română. Ziarele săsești își urmează provocările pe un ton și mai dușmănos, decât cele maghiare, atât la adresa statului român, cât și a aliaților, în special a Franței.

Cestiunea Calendarului

S'a scris mult în anul acesta despre schimbarea Calendarului în legătură cu o anchetă ținută la patriarhia din Constantinopol, și era vorba că schimbarea proiectată se va face acum cu începerea lunii Octombrie. Din motivul acesta nu s'au tipărit încă pentru anul 1924 calendarele, fiind oamenii în așteptare, ca să se poată da un lucru uniform pe baza hotărârilor forurilor bisericești.

In cheștiunea aceasta forurile legale bisericești până acum nu s'au pronunțat.

Nu mai încapă nici o îndoială, că biserica va ține seamă de progresul cultural și de specialele interese ale credincioșilor și va lua în privința Calendarului măsurile cele mai potrivite. Accentuăm încă odată, biserica nu s'a pronunțat încă în cheștiunea aceasta, și până când biserica nu se va pronunța, nu ne este ertat să facem noi de capul nostru nici o schimbare.

Ni-a venit la cunoștință, că unii dintre preoții noștri seduși de veștile din ziare, au crezut că cheștiunea calendarului este definitiv rezolvită de biserica și în credința aceasta a lor au făcut deja schimbări în matriculele oficiale schimbându-i cu totul datele calendaristice, în mod volnic, fiecare după cum a aflat de bine.

Lucrul acesta nu e cu cale. De aceea venim și atragem pe calea aceasta atențiunea preoțimii noastre asupra cheștiunii calendarului.

Când se va pronunța biserica în cheștiunea aceasta, cu schimbarea serbărilor, cu schimbarea datelor calendaristice pentru matriculă, va da circulară către cler, în care va norma totul, și se va spune ce să se facă.

Până va urma aceasta, rămân în vigoare normele vechi și pentru serbători și pentru matricole, și nimenea nu este volnic a face modificări în ordinea aceasta.

Atragem îndeosebi atențiunea preoțimii noastre asupra acestui lucru, altcum de sine înțeles. Până va urma dela autoritatea bisericească circulară în cheștiunea calendarului, nu este iertată nici o schimbare.

cari arată punct de punct, unde și cum, pe glob și la noi în țară îndeosebi, programul evreesc s'a împlinit! Și, durere, îți arată că el e foarte aproape de a fi cu totul împlinit, și subjugarea popoarelor de pe glob a fi fapt împlinit.

Cartea, dând 280 pagini, se capătă la Tipografia Libertății din Orăștie (jud. Hunedoara), pentru suma de Lei 35. Se trimite franco-recomandat pentru acești bani.

Domnii studenți, cărora e închinată cartea, să ceară mai multe exemplare și s'o răspândească, fiind în interesul luptei lor naționale.

Preoții, și toți bunii creștini, să nu întârzie a o avea, căci după citirea ei, multe vor ști și vor înțelege în alt chip, de cum azi le știu și le înțeleg.

În «Biblioteca meseriașului român» editată de «Reuniunea meseriașilor români din Sibiu» au apărut următoarele 2 broșuri în a doua ediție: 1. Nr. 2. «*Pribeții*», comedie în 2 acte, localizare după Nestroy de Dr. Sebastian Stanca. Prețul 5 Lei, plus porto postal 1 Leu. 2. Nr. 4. Bucoavnă n'a învățat și umblă la însurat, sau «*Vlăduțul mamei*», comedie într-un act de Lupcan. Prețul 4 Lei, plus porto postal 1 Leu. — Se pot procura dela Reuniunea meseriașilor, Sibiu, str. Brukenthal Nr. 17, precum și dela toate librăriile din Sibiu.

Zile de sărbătoare pe Valea-Jiului

— Insemnări de pe drum —
(Sfârșit)

La Petrila Lunca de sus

Joi dim. 20 Sept. n. după o ploaie binefăcătoare plecăm la Petrila Lunca de sus, numită în graiul poporului Cimpa.

Înainte bisericii este ridicată o frumoasă poartă triumfală cu inscripția: «Bine ați venit». Biserica modestă este situată pe o frumoasă pajiște la marginea unei coline.

După bineventurarea preotului local I. Suciș și răspunsul I. P. S. Sale intrăm în biserică. I. P. S. Sa oficiază sfta liturgie, în decursul căreia hirotoneste întru diacon pe clericul V. Boeriu, iar întru presbiter pe diaconul N. David pentru parohia Junc.

La finea liturgiei I. P. S. Sa ține poporului adunat în număr mare una dintre cele mai remarcabile vorbiri, zugrăvind în colorii vii urmările grele și urâte ale păcatului, cari schimonosesc fața și sufletul omului, arătând, că păcatele se pot curăți prin biserica cea înzestrată de Domnul cu sfințele taine. Arată însemnătatea lor și dă apoi credincioșilor sfaturi și povești cu privire la creșterea tinerelor lor mlađițe, îndemnându-i a da copiii la școală, meserii etc.

Dela biserică I. P. S. Sa a mers la casa parohului I. Suciș, a vizitat oficiul parohial, pe care l-a aflat în ordine și a luat masa împreună cu suita în casa acestui venerabil preot.

De aici plecăm cu trăsurile la Petroșani, ear dela Petroșani la ora 2 cu trenul

La Puiu

Sosim la ora 4. Gara frumos pavoazăată și lume multă. S'a prezentat înaintea I. P. S. Sale prefectul județului Dr. G. Dubleş, apoi salutată întâi de primpretorul plasei I. Gulea și de secretarul T. Motora. În răspunsul său I. P. S. Sa accentuează că a venit să și îndeplinească promisiunea făcută în trecerea sa spre Valea Jiului, de a sfinți pe seama tinerii noastre comune bisericești, locul pe care se va ridica noua biserică, accentuând că fiecare altar este izvor de lumină, izvor de virtute și izvor de înălțare al credincioșilor către Dumnezeu.

Dela gară în frunte cu un banderiu impozant de călăreți condus de primarul Filip și urmat de fanfară, mergem în procesiune la locul donat de episcopul bisericii noastre din Pui G. Clecan și soția sa, situat în cel mai frumos loc din marginea comunei la poalele unei încântătoare coline.

Aci este ridicată o poartă de triumf cu inscripția: *Intru mulți ani Stăpâne.*

Înaltul prelat este așteptat de preoții îmbrăcați în odăjdii: Atanasie Daju, parohul locului Ioan Farcaș, P. Armeanu și Mihail Muntean.

I. P. S. Sa este întâmpinat de părinte Daju care mulțumește I. P. S. Sale că a binevoit a veni să le sfințească locul, pe care voesc să ridice sfânt lăcaș dumnezeesc.

I. P. S. Sa răspunde că nu a venit numai pentru sfințirea acestui loc, ci a venit să le împărtășească cuvântul lui Dumnezeu, care ne-a hărăzit marea dar, și după veacuri de suferințe s'a milostivit și ne-a scos din robie și ne-a făcut stăpâni pe aceste plaiuri.

După aceea I. P. S. Sa a oficiat sfințirea apei. La finea serviciului episcopul citește următorul act:

Înalt Preasfințite Stăpâne!

Ca fii credincioși ai bisericii noastre ortodoxe donăm acest teritor pentru edificarea unui lăcaș de închinăciune, care să fie în viitor o puternică cetățuie a ortodoxismului din acest jur. O facem aceasta din dragostea și alipirea nefermărită ce păstrăm în inimile noastre față de religiunea noastră strămoșească și ca semn de recunoștință și mulțumită către preabunul și înduratul Dumnezeu, care ne a ajutat, ca prin munca noastră cinstită să ne agonisim cele de lipsă ale vieții noastre pământești.

Recunoștință și resplată nu dela oameni, ci dela Dumnezeu așteptăm. Rugăm deci, Înalt Preasfințite, ca acest dar mic din partea noastră, să fie primit atât din partea I. P. S. Voastre, cât și a credincioșilor ortodocși din Pui spre lauda și mărirea lui Dumnezeu.

Trăiți întru mulți ani, Stăpâne!

Pui, la 20 Septembrie 1923.

Umiliți fii:

Petru Clecan și Ecaterina Clecan n. Dragota

Preotul A. Daju citește următorul act:

Înalt Preasfințite Stăpâne!

Ca un modest slujitor al sf. altar și ca unul care îmi dau bine seama de marea însemnătate ce o are un lăcaș de închinăciune pentru susținerea și întărirea credinții strămoșești și mărirea lui Dumnezeu, permiteți-mi I. P. S. Stăpâne, ca să contribuie și eu din modestul meu, la actul marinos al dlui Petru Clecan și să pun la dispozițiunea I. P. S. Voastre suma de 20,000 Lei, adică douăzeci mii Lei, cuprinsă în acest libel de bancă, care sumă se va folosi la editarea bisericii noastre de aici. Fie ca donațiunea aceasta modestă a mea din prisosul cu care bunul Dumnezeu m'a hărăzit, să fie bine primită, ca crucerul văduvei din sf. Scriptură, și ca tatalul bine agonisit pentru viața mea veșnică.

Să trăiți întru mulți ani, Stăpâne!

Pui, la 20 Septembrie 1923.

Umilită tu:

Anastasiu Daju,
preot ort. român.

I. P. S. Sa mulțumește ambilor donatori, dorind ca bunul Dumnezeu să răsplătească fapta lor cea bună cu darurile sale cele bogate și doarește ca Dumnezeu să ajute acestei parohii, ca în timpul cel mai scurt să și vadă visul realizat.

După aceea a ținut poporului adunat în număr mare o frumoasă cuvântare, arătându-i cum are să și îndrepte gândurile și faptele, spre a corespunde voinței atotsfinte a lui Dumnezeu.

Apoi a stropit pe toți credincioșii cu apă sfințită. A făcut vizită episcopului G. Clecan, în casa căruia a avut loc recepțiunile autorităților locale.

A luat masa împreună cu suita și frunțașii din loc și preoții din jur, în casa păr. Daju, întorcându-se încă în aceeași seară la Petroșani.

Sfințirea bisericii din Petroșani

În ziua praznicului Nașterii Născătoarei de Dumnezeu, I. P. S. Sa a sfințit, cu mare solemnitate biserica de nou renovată din Petroșani.

La ora 9 s'a început sf. liturghie, în decursul căreia a hirotonit întru presbiter pe diaconul Coriolan Drăgan pentru parohia Petrila Brad.

Răspunsurile liturghiei l-a dat cu toată precisiunea corul mixt al reuniunii de cântări din localitate condus de profesorul Boga.

La finea sf. liturghiei I. P. S. Sa a ținut mâncând dela cuvintele: «*Intru Isus Hristos viața sa arătat*», o clasică vorbire pentru intelectuali, după ce la popor avusese ocaziune să vorbească în trecerea sa spre Lupeni — arătându-le prin prisma creștinismului ce este și cum trebuie să folosim viața noastră.

Cuvântul arhieresc a făcut o profundă impresie asupra ascultătorilor. A stropit cu aghiazmă pe credincioși, a sfințit apoi cripta nou zidită în stânga bisericii, în care se vor depune osemintele fostului paroh al Petroșanilor timp de peste 40 ani Avram Stanca, care refugindu-se în cursul războiului a răposat în Sebeșul săsesc, ear acum, comitetul parohial, spre a și arăta recunoștința față de meritele fostului paroh, a decis a i se aduce și așeza rămășițele pământești aici.

A fost apoi condus cu procesiune la casa parohului I. Duma.

După aceea a făcut mai multe vizite șefilor autorităților și confesiunilor locale, și la onorații.

Banchetul

La ora 1 Direcțiunea minelor Petroșani a oferit în onoarea I. P. S. Sale în sala Casinoului un banchet, la care au luat parte 80 persoane, inspectorul general I. Iancu toți directorii, șefii autorităților din localitate etc.

Înalt Prea Sfinția Sa făcând o scurtă recapitulare asupra celor experiate în decurs de 9 zile, constată un îmbucurător progres, pe toate terenele vieții noastre publice, aduce vii mulțumiri direcțiunilor băilor Petroșani, din Lupeni și a statului din Petrila, pentru sprijinul efectiv ce l oferă bisericii, pentru ca să și poată îndeplini înalta sa misiune, de care aici este mai mare lipsă ca în toate părțile, pentrcă să încrușșeze curente nesănătoase, pe cari nu e permis a le trece nimenea cu vederea.

În cuvinte elogioase amintește de marile merite ale gloriosului nostru Rege și ridică paharul pentru Regele, Regina și întreaga casă domnitoare. (Muzica intonează imnul regal).

Absent fiind dl director general tehnic I. Winklehner, substitutul dănsului, dl inginer Timoc, citește următoarea scrisoare:

Inalt Preasfințite!

Fiind absent din Petroșani din cauza unei călătorii în interesul serviciului, îmi permit a exprima pe această cale I. P. S. Voastre mulțumirile mele cele mai respectuoase pentru onoarea pe care ne-ați făcut-o vizitând Valea Jiului. Sânt convins, că vizita I. P. S. Voastre va contribui în cea mai largă măsură la întărirea sentimentului religios a credincioșilor I. P. S. Voastre, și la creșterea influenței bisericii, ceea ce nu poate fi decât spre binecuvântarea și binele întregii populații.

Sper că I. P. S. Voastră ați rămas cu bune impresii din cele ce ați văzut aici și vă rog să primiți asigurarea, că și în viitor societatea «Petroșani» va face tot ce-i stă în putință pentru ca înainte de toate prin influența bisericii, să ridice nivelul religios și cultural al lucrătorilor săi.

Repetând mulțumirile cele mai respectuoase pentru onorata vizită a I. P. S. Voastre, Vă prezintă expresiunea celei mai înalte stime a I. P. S. Voastre prea plecat și supus servitor

Ioan Winklehner,
consilier de mine, director general.

Apoi dl Timoc rostește următoarele:

Inaltpreasfințite, Domnilor!

Acestea sânt cuvintele de adio a seniorului inginerilor de mine din Valea Jiului, la cari eu, cel mai bătrân dintre inginerii minieri români, și ca președintele Casinoului funcționarilor societății Petroșani, vă cer voie să pot adauge câteva cuvinte.

I. P. S. Voastră ați petrecut peste o săptămână între minerii Văii Jiului, și pentru prima dată ați binevoit a lua contact nemijlocit cu acești importanți pioneri ai vieții economice a iubitei noastre patrii. Cu această ocaziune desigur vați adunat impresii bogate, despre simțimentele de solidaritate, de iubire reciprocă a minerilor, cari luptând zi de zi în adâncimea pământului și plund deasupra lor a tuturor primejdiile cunoscute și nebanuite a profesiunii lor, chiar în urma acestor primejdii, se simțesc toți frați cu mic cu mare, fiind avizați în fie ce moment unul la ajutorul celuilalt.

Acești bavi luptători ai vieții economice, coborând zi de zi în adâncimile pământului, se gândesc cu iubire la conducătorii vieții sufletești, cari de asemenea coborâți zi de zi în adâncimile sufletelor, pentru a întări grinda susținătoare a sufletului omenesc: credința creștinească. Fără această grindă viața omenirii e espusă la prăbușire, la prăpăd chiar așa, precum se prăbușesc golurile din adâncul pământului, dacă lipsește din ele, ori e prea slabă grinda susținătoare. Pentruca munca minerului să poată fi încoronată de succes, atunci, când el lucrează la păstrarea, asigurarea echilibrului espus dislocărilor chiar ca urmare a lucrărilor subterane, este absolută nevoie, ca și sufletul lui să fie echilibrat, ca grinda credinței să stea neclintită în adâncul sufletului lui. Azi, când știm că ne părăsiți, minerii acestei regiuni, cei cu mai puțină și cei cu mai multă carte, toți se întorc către maestrul miner al comorilor sufletești și Vă zic prin mine: I. P. S. Ta, Noroc bun! —

Mai vorbesc pentru I. P. S. Sa preotul I. Duma și primarul Iacob, ear pentru consilierii I. P. S. Sale și corul seminarial preotul S. Rusan.

Cu acestea s'a ridicat masa.

Conferența pastorală și ședința cu comitetul parohial

La ora 4 I. P. S. Sa a întrunit pe toți preoții din tractul Hațegului la o conferință pastorală, în care le-a împărtășit experiențele sale făcute în această vizitațiune pe Valea Jiului, și le-a atras atențiunea, că misiunea pastorală a minerilor este diferită de misiunea celorlalți credincioși ai noștri pentru că alta e viața minerilor decât a plugarilor și economilor și-i îndeamnă ca din acest punct de vedere să facă studiu dezvoltând mijloacele de păstorie. A rămânea numai la mijloacele de până acum, în împrejurările actuale nu este suficient.

Amvonul să vestească cât mai des, ear serviciile divine să se îndeplinească cu toată acuratețea. Le-a împărtășit timp de peste 2 ore multe și înțelepte sfaturi.

Prot. Dr. Popescu care a însoțit pe I. P. S. Sa în întreaga sa vizitațiune i-a mulțumit în numele preoțimii pentru povețele date asigu-

rându-l că preoțimea își va da toată silința să corespundă tuturor așteptărilor ținând cont și căutând a traduce în faptă sfaturile și povețele I. P. S. Sale.

La ora 6 jum. I. P. S. Sa a întrunit la o ședință pe membri comitetului parohial sfătuindu-se cu dânsii cu privire la mai multe chestiuni din parohie, la înființarea parohiei a doua și a unui protopopiat în Valea Jiului cu reședința în Petroșani la catihizație etc.

La ora 8 a luat masa în casa parohului I. Duma, ear la ora 10 sara a părăsit încântătoare vale a Jiului.

*

Terminând acest scurt raport, rugăm pe bunul Dumnezeu, ca sămânța aruncată de I. P. S. Sa mitropolitul nostru în această misiune, să fi căzut pe pământ roditor și să aducă roade însutite, spre mântuirea credincioșilor noștri și prosperarea patriei noastre mult iubite.

Regimul general al cultelor

Dl ministru al cultelor, C. Banu, a întocmit anteproiectul ce privește biserica din România întregită. Acest anteproiect ce urmează să fie votat de parlament în sesiunea ce se apropie, cuprinde următoarele puncte esențiale:

Credințele religioase nu pot împiedeca pe nimeni să dobândească sau să exercite drepturile civile și politice, nici nu pot scuti pe nimeni dela obligațiunile impuse de legi.

Nici un cult nu poate avea relațiuni de dependență cu vreo autoritate sau organizație din străinătate decât cele impuse de principiile dogmatice, morale și juridico-canonice.

Nici un cult nu poate primi ajutoare materiale dela șefii și guvernele statelor străine și nici nu poate trimite nimănu în străinătate ajutoare din averea comună.

Excepțiuni se vor admite numai cu aprobarea guvernului.

Toate cultele sânt datoare a face servicii religioase solemne la sărbătorile naționale și la sărbătorile familiei domnitoare.

Confesiunile vor fi recunoscute de stat dacă vor avea în teritoriul statului român cel puțin 200.000 credincioși și o organizație unitară, după un statut organic, indicând confesiunea de credință, principiile morale și conținând întreg sistemul de conducere și de administrațiune.

Pentru confesiunile al căror cap suprem se găsește în străinătate, se vor putea încheia concordate care se vor ratifica prin corpurile legiuitoare.

Statul are asupra tuturor cultelor recunoscute un drept superior de supraveghere și inspecțiune, ear averea cultelor dispărute trece de drept la stat.

Culte recunoscute sânt persoane morale și juridice. Ele își vor organiza și administra afacerile lor interne, averile și fundațiunile în conformitate cu statutul lor organic.

Culte recunoscute au dreptul de a susține, administra și controla instituțiuni culturale și de binefacere în marginile legilor în vigoare relative la acest fel de instituțiuni.

Instituirea capilor și marilor demnitari confesionali (Mitropoliți, Episcopi, Superintendenți, etc.), aleși sau numiți în conformitate cu statutele lor organice, se va face pentru toate cultele recunoscute numai cu aprobarea M. S. Regelui, la propunerea guvernului, ear la intrarea lor în funcțiune acești demnitari vor fi datori a depune M. S. Regelui jurământ de fidelitate.

Nici o circumscripție teritorială religioasă nu se poate înființa în vreo parte a teritoriului României fără autorizarea expresă a ministrului cultelor. Eparhiile se vor înființa numai prin lege. Nici o circumscripție religioasă din România nu se poate întinde afară de hotarele statului.

Nici o competență a demnitarilor cultelor recunoscute în țară nu se poate întinde în afară de teritoriul statului și nici o competență a vreunei autorități religioase din străinătate nu se va putea exercita pe teritoriul statului român, fără autorizatiunea expresă a guvernului.

Edificiile locașurilor de rugăciune consacrate cultelor recunoscute: acelea ale mănăstirilor, odoarele sacre precum și cimitirele lor, sânt bunuri în afară de comerț și nu pot fi sechestrate urmărite sau vândute. Ele sânt scutite de impozite.

Cheltueile pentru exercițiul și întreținerea cultului și salarizarea membrilor clerului și funcționarilor confesionali cade în primul rând în sarcina credincioșilor și se vor acoperi prin contribuțiuni, ofrande, donațiuni și veniturile averilor fiecărei confesiuni, în coformitate cu statutul organic respectiv.

Când se va cere, statul va putea întregi salariile și va completa sumele necesare pentru celelalte lipsuri după o amănunțită constatare a necesităților.

Toate posturile salarizate cu ajutorul statului trebuie aprobate de ministerul cultelor. Titularii lor trebuie să poseadă pregătirea necesară câștigată într-o școală de specialitate recunoscută de minister.

Confesiunile recunoscute au dreptul a face instrucțiunea religioasă a elevilor de credință lor în toate școlile publice și particulare conform legilor privitoare la instrucțiune publică. În armată, în spitale civile și militare precum și în penitenciare, membri diferitelor confesiuni pot fi împărtășiți cu toate serviciile religioase de către preoții confesiunii respective.

Fiecare cult poate susține cimitire proprii pentru uzul credincioșilor săi. Dacă o confesiune nu are cimitir propriu, comuna e datoare a înființa și întreține un cimitir comun.

Confesiunile au dreptul de a înființa și conduce institute teologice pentru pregătirea clerului lor.

Studiul istoriei, al limbii și literaturii române este obligator conform planului de învățământ fixat de autoritatea bisericească competentă și aprobat de guvern.

Cel ce vrea să iasă dintr-o confesiune recunoscută spre a trece într'alta, va încunoștiința oficiul stării civile, care va face rectificările necesare în registre și va comunica aceasta preotului respectiv al confesiunii părăsite.

Proprietatea bisericilor și a averilor bisericilor aparține comunităților confesionale locale care au beneficiat de ele.

Dacă cel puțin două treimi din membrii unei comunități locale trec la altă confesiune, ministerul cultelor poate efectua transmiterea acestei proprietăți majorității credincioșilor, obligându-o la o echitabilă indemnizație față de confesiunea minorității și în proporție cu importanța acestei minorități față de totalitatea membrilor. În nici un caz această indemnizație nu se va putea atribui personal membrilor minorității. Autoritatea superioară a confesiunii respective va dispune de întrebuințarea ei.

Actele stării civile sânt de atribuția legii civile.

Intocmirea acestor acte trebuie să precedă totdeauna binecuvântarea religioasă.

Drepturile legale ale părinților asupra celor supuși autorității lor rămân neatînse.

Copiii din căsătorie legitimă urmează religia părinților dacă amândoi au aceeași religie. Dacă părinții sânt de confesiuni deosebite, ei pot regula printr'un acord religia copiilor. În caz de neînțelegere, tatăl hotărăște.

Dacă numai unul din părinți trăește, el hotărăște religia copiilor minori. După moartea ambilor părinți, religia copiilor nu se poate schimba până la majoratul lor.

Copiii găsiți urmează religia aceluia care i-a primit spre creștere. Copiii nelegitimi urmează religia mamei.

În caz de adopțiune, copiii pot urma religia adoptantului.

Acordurile încheiate înainte de căsătorie asupra confesiunii copiilor sau confesiunile în care sânt crescuți copiii, după legile anterioare, pot fi schimbate numai prin consimțământul ambilor părinți.

Culte nerecunoscute rămân supuse dispozițiilor din legile în vigoare asupra asociațiilor și a întrunirilor publice.

Asociația clerului «Andrei Șaguna», Biroul central

Nr. 70—1923.

Convocare

În înțelesul §. 10 din Statutul Asociației Clerului «Andrei Șaguna» convocăm al

patrălea congres ordinar al preoțimii ca congres misionar

pe zilele de 23 și 24 Octomvrie stil nou 1923 în Arad, cu următorul

Program:

1. Slujba sf. liturghii în catedrala episcopască, cu predică și chemarea Duhului sfânt.
2. Deschiderea congresului.
3. Raportul comitetului central.
4. Raportul casierului central.
5. Misiunea internă: «Cum putem duce pe Hristos în mijlocul credincioșilor noștri?»
6. Biserica și viața socială: «Cum poate contribui biserica noastră la îmbunătățirea vieții sociale din parohie?»
7. Atitudinea bisericii noastre față de cei de alte credințe.
8. Propuneri. (Se vor anunța biroului central cel puțin cu 3 zile înainte de congres).
9. Alegeri parțiale.

Delegații despărțămintelor, aleși în înțelesul §. 6 din regulament, cum și toți, cari doresc să participe, sânt rugați să se anunțe din bună vreme părintelui Ioan I. Ardeleanu, paroh în Micălaca (lângă Arad).

Membrii comitetului central se convoacă la ședință pe ziua de 22 Octomvrie a. c. ora 9 a m. în una din salele seminarului ortodox din Arad.

În aceeași zi la ora 6 seara se ține consfătuirea intimă a membrilor Asociației.

Sibiu, 1 Octomvrie 1923.

Biroul central:

Dr. Gh. Ciuhandu,   Gheorghe Maior,
prezident.   secretar gen. subst.

Organizațiile preoțești din întreaga țară sânt rugate a-și trimite reprezentanți. Oaspeții sânt bineveniți.

Delegații organizațiilor preoțești din alte părți și ai așezămintelor publice (politice, culturale, militare etc.), cari ne vor onora cu prezența, vor binevoi să se anunțe părintelui președinte Dr. Gh. Ciuhandu, asesor cons., Arad.

Știrile zilei

Piatra fundamentală a bisericii catedrale din Cluj a fost așezată Duminecă în 7 Octomvrie n. cu deosebită solemnitate.

Serviciul divin a fost oficiat de I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae și PP. SS. LL. Episcopii Roman al Orăzii-mari, Nicolae al Clujului și Nichita al Argeșului, încunjuțați de numeroși clerici în prezența A. S. R. Principele moștenitor Carol, a dlui ministru președinte I. I. C. Brătianu, a I. P. S. Sale Mitropolitul Pimen al Moldovei, a dlor ministri Banu și Moșoiu, a preș. Asociației V. Goldiș și a unei mari mulțimi de credincioși. Raportul despre această festivitate îl vom publica în Nrul viitor.

Dela Consistorul Mitropolitan. Dintre hotărârile mai însemnate, luate în ședințele Consistorului Mitropolitan, ținute în zilele de 4 și 5 Octomvrie nou, sub prezidiul mitropolitului nostru Nicolae, amintim următoarele:

1. S'a dat expresiune doliului prin ridicare, din incidentul trecerei din această viață, a regretatului fost asesor, deputat congresual și membru al reprezentanței fundației Gojdu, Parteniu Cosma.

2. S'a decretat, a se face alegerile de deputați la congresul național bisericesc, pe un nou period de 3 ani, conform Statutului organic.

3. S'a decis, publicarea unui circular către parohi în chestiunea școalelor confesionale, menținându-se punctul de vedere exprimat în concluziile congresuale.

4. În chestiunea salarizării preoților, s'a decis a se înainta ministerului cultelor, un memoriu.

5. S'a precizat punctul de vedere al mitropoliei noastre în chestiunea unificării organizației bisericesci.

6. Postul vacant de secretar mitropolitan a fost întregit prin alegerea dlui Vasile Goldiș, ear ca referent episcopesc a fost ales dl Romul Perian.

Vizita Asociației în București. Casele Naționale din Capitală vizitaseră în Februar a. c. Asociația noastră în Sibiu. La rândul său, Asociația va vizita, pe la sfârșitul lui Octomvrie, Casele Naționale în București. Un delegat de acolo a venit la Sibiu spre a lua contact cu Asociația pentru fixarea programului acestei vizite.

«Analele». La sfârșitul lunii Septemvrie a apărut un minurată număr al «Analelor», dedicat României. Revista pariziană ne a luat în rândul al doilea între «Națiunile amice» și publică o serie întregă de articole de seamă despre noi. La loc de frunte este președintele senatului francez apoi deștatul Herriot, primarul Lyonului, scriitorul Abel Hermant, Adolphe Brisson, șef-redactorul «Analelor», J. Thuvenin, secr. «Analelor» în România. Se reproduc articole de Regina Maria, de doșoara Elena Văcărescu, apoi date statistice din toate domeniile, pe lângă fotografii și desemnuri numeroase. Coperta numărului are fotografia unei țărăncuțe române, care trece un părau cu donița 'n cap. — Revista aceasta ne-a îndrăgît de multă vreme. Și noi trebuie să ținem la ea și să o răspândim pe cât ne este cu putință. Numărul este 75 centime. Un an pentru străinătate: 40 franci, 1/2 an 20 franci. (Paris. Rue de La Bruyere. Nr. 5. «Les Annales».) Aviz celor ce vreau să citească ceva bun în franțuzește și cari se aliază chiar ca să plătească abonamentul.

Componist sărbătorit. Profesorul sibian și componistul Ioan Bella, împlinind zilele acestea vârsta de 80 de ani, este mult sărbătorit din partea concetățenilor noștri sași. Jubilantul și-a dobândit mari merite pentru viața muzicală a Sibiului, cu deosebire în calitate sa de componist bisericesc. Corurile, și celelalte compoziții ale sale, sânt bine apreciate de cunoscători, ear conceretele și operele, ce a organizat în Sibiu i-au asigurat admirația tuturor ascultătorilor fără deosebire de naționalitate. Venerabilului jubilant îi dorim încă mulți ani în serviciul artei neprihănite.

Convocare. Prin această convocăm pe toți dnii membri (onorari, fondatori, pe viață, activi și ajutători) ai despărțământului Sibiu al «Asociației» la ședință plenară în localul «Asociației», pe ziua de Vineri 12 Oct. n., la ora 5 p. m. Ordinea de zi: 1) Referada directorului desp. despre cele 22 excursii culturale și directivele pentru viitor. 2) Presentarea desp.

Sibiu la sărbările din București (27—28 I. c.). Din cauza importanței punctelor ce se vor delibera sânt rugați dnii membri să apară în număr cât mai mare. Pentru comitet: Dr. Gh. Preda, direct. Dr. H. P.-Petrescu, secretar, Sibiu 8 Oct. 1923.

Noua lege a chirilor. După declarațiile făcute de curând din partea dlui ministru al justiției, I. Th. Florescu, în proiectul de lege a chirilor se va admite prelungirea contractelor la locuințe și prăvălii încă pentru doi ani; chiria ar fi împărțită dela ceea ce se plătea în 1916; se va introduce o dispoziție în lege, prin care se vor pedepsi proprietarii speculanți de chirii; cu privire la prăvălii, negustorii vor trebui să plătească chirie după poziția lor și după dobânda ce o fac.

Broșură nouă. A apărut în Cernăuți: Cazul inspectorilor diecezani din Bucovina, date și lămuriri de Dr. Aurel Morariu. Pețul 15 Lei.

Nr. 338/1923

(138) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III Amanas, protopopiatul Săliște, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele statorite în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Concurenții își vor înainta cererile instruite în conformitate cu normele în vigoare la oficiul protopopesc Săliște, jud. Sibiu, în termenul deschis, și până în 8 zile înainte de alegere să se prezinte în parohie spre a face cunoștință cu poporul.

Săliște, la 16 August 1923.

Oficiul protopopesc ort. rom. Săliște în înțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dr. Dumitru Borcia,
protopop.

La Librăria Arhidiecezană din Sibiu se află de vânzare

Părți alese din Biblie

tipărită cu litere latine, cu binecuvântarea I. P. S. Sale Dlui Ioan Mețianu, arhiepiscop și mitropolit.

Prețul legat 25 Lei plus porto postal 5 Lei

BANCA CENTRALĂ

PENTRU INDUSTRIE ȘI COMERȚ S. A. ÎN CLUJ

Capital: Lei 50.000,000 — 18.000,000 — Lei Rezerve.

Depuneri pe libel: Lei 125.000,000 — în trei ani!

Banca Centrală, Filiala — Alba-Iulia
Banca Centrală, Filiala — Arad
Banca Centrală, Filiala — Bistrița
Banca Centrală, Filiala — Hațeg
Banca Centrală, Filiala — Oradea-mare
Banca Centrală, Filiala — Sibiu
Banca Centrală, Filiala — Turda

primesc și fructifică totdeauna mai favorabil

DEPUNERILE

pe LIBEL și în CONT-CURRENT și plătesc darea cătră stat din al său.

Depunerile la vedere le fructifică cu 5 1/2% netto. (131) 2—6

Depunerile pe termen fix de 1/2 an cu 6%—7% netto.

Depunerile pe timp mai lung și în sume mai mari, apoi fonduri comunale, bisericesci, școlare etc. fructifică în condițiuni speciale.

Adresați-vă la Banca Centrală, Secția Americană, în Cluj și la Filialele sale cu: Dollari, cecuri, drafturi și cu asiguate americane.

Serviciu prompt și culant. Corespondență în toate limbile.

Cumpărați acții dela Banca Centrală din Cluj.